

**Sprawozdanie z realizacji zadania pt. „Dofinansowanie działalności edukacyjnej
Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku”, wg harmonogramu rzeczowo
–finansowego do umowy WFOŚ/D/723/5839/2020
w okresie od 01.01.2021r. do 31.12.2021**

Uczestnicy wszystkich działań edukacyjnych zrealizowanych przez Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku zostali poinformowani o dofinansowaniu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Obowiązujące przez większą część pierwszego półrocza obostrzenia jak: zdalna nauka uczniów, rekomendacje dla seniorów i ludzi przewlekle chorych do pozostania w domach a także zakaz zgromadzeń w przestrzeniach publicznych, spowodowały, że trzeba było sprostać tym ograniczeniom i zaproponować inne formy edukacji (mniej bezpośrednie), z uwzględnieniem przede wszystkim bezpieczeństwa uczestników i pracowników. Między innymi z tego powodu zmodyfikowano część działań edukacyjnych, nie organizowano i nie uczestniczono w piknikach plenerowych, konkurs „Bęc jabłkiem w głowę” został przeprowadzony w ograniczonym zakresie – bez spotkania finałowego i z dużo mniejszą liczbą uczestników a część warsztatów była zrealizowana z mniejszą frekwencją. W drugim półroczu w związku ze spadkiem liczby zachorowań oraz poluzowaniem obostrzeń pracownicy prowadzili więcej warsztatów w bezpośrednim kontakcie. Dzięki dużemu zaangażowaniu pracowników Centrum, poczuciu odpowiedzialności i otwartości na zmiany, udało się zaproponować działania, które spotkały się z bardzo dużym zainteresowaniem wśród odbiorców. Poszerza się także stale grupę „Internetowych” sympatyków CIEE w szczególności dzięki działaniom na Facebooku – oferta różnorodnych spotkań online cieszy się szerokim zainteresowaniem wykraczającym poza województwo. Dużym plusem jest trwałość działań prowadzonych online – prelekcje na portalu społecznościowym czy też filmiki edukacyjne (np. „Geospotkania”) są odtwarzane także po długim czasie od ich premiery.

I. Całoroczne działania informacyjne

1. Strona Internetowa CIEE oraz pozostałe strony i bazy Internetowe Centrum

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Centrum prowadzi, na bieżąco aktualizowaną stronę internetową - www.ciee-gda.pl, która jest jednym z podstawowych narzędzi informacji o działaniach jednostki. Wszelkie komunikaty, oferty, aktualne i wiążące ogłoszenia są dystrybuowane za pośrednictwem strony www. W drugiej połowie roku powstała nowa strona internetowa, częściowo zgodna z ustawą o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Ze stroną skorelowana jest baza książek (księgozbiór), jednak z powodu sytuacji epidemiologicznej CIEE zawiesiło do odwołania możliwość korzystania z czytelní. W pierwszym półroczu rozbudowano aktualną wtedy stronę www o zakładkę „Prelekcje online” by każdy mógł zapoznać się (nawet po czasie) z materiałem, który był wydarzeniem zorganizowanym w formie spotkania online. Treści te zostaną również udostępnione na nowej stronie, która jest jeszcze modyfikowana. Ze stroną www ściśle powiązany jest kanał CIEE na **Facebooku**. To narzędzie komunikacji bardzo zyskało w ciągu ostatnich lat. Dało namiastkę bieżącego i bardziej bezpośredniego – osobistego (niż strona www) kontaktu z odbiorcami. Część informacji umieszczanych na FB jest powieleniem tych ze strony www.ciee-gda.pl, jednak ich charakter jest mniej

formalny i z doświadczenia pracowników CIEE wynika, że każda z opcji ma swoich zadeklarowanych sympatyków. Dzięki zorganizowaniu spotkań online, webinarów, regularnych postów (w formie cykli zdjęć/rysunków z opisem dodawanych do albumów) o drzewach (popularyzujących program multimedialny) i zwierzętach promujących pakiet edukacyjny „Na tropie zwierząt”, czy też spotkań z nowego cyklu CIEEkawi świata, odnotowano wzrost osób obserwujących działania CIEE. Dodatkowo Facebook udostępnia (za darmo) możliwości spotkań online (daje darmowe i ogólnodostępne narzędzie) dzięki czemu jest tak popularnym medium. Prelekcje organizowane online przez CIEE są streamowane za pośrednictwem profesjonalnego programu OBS studio, gwarantującego wysoką jakość.

Dwóch przedstawicieli Centrum wzięło udział w zorganizowanym przez CIEE szkoleniu, prowadzonym przez Agencję Social Media Now z Krakowa, by w sposób bardziej świadomy wykorzystywać narzędzia oferowane przez FB do celów informacyjnych, edukacyjnych a także w spójny sposób promujących „markę” CIEE. Zdobyta wiedza jest wdrażana oraz została przekazana całemu zespołowi.

Na potrzeby działań edukacyjnych na fb zespół CIEE samodzielnie przygotowuje drobne projekty graficzne, z wykorzystaniem bezpłatnego programu. We współpracy z praktykantką przygotowano cykl postów poświęconych książce ABC zmian klimatu. Edukatorka CIEE krótkim filmikiem na temat wierzby rozpoczęła cykl „E(tno)kologiczne ciekawostki”, publikowany na fb i yt. Rozpoczęto również cykl postów poświęconych świętom ekologicznym.

www.poznajemydrzewaikrzewy.pl to program multimedialny do samodzielnej nauki rozpoznawania rodzimych gatunków drzew i krzewów. Dzięki współistnieniu na Facebooku CIEE albumu MY ♥DRZEWA, systematycznie przypominamy o możliwości korzystania z tego bezpłatnego źródła wiedzy. W każdy wtorek w formie cyklu, prezentowane są nowe zdjęcia oraz ciekawostki wybranego gatunku z programu. Pracownicy dodatkowo wykorzystywali też czas “pandemiczny”, normalnie poświęcany na prowadzenie zajęć, na robienie zdjęć do uzupełniania bazy programu I albumu na Facebooka.

Centrum regularnie rozsyła również **newsletter** do osób subskrybujących.

Poza główną stroną, Centrum utrzymuje jeszcze inne strony: www.infoeko.pomorskie.pl, www.roverowa-siec.pl.

Szeroka gama zagadnień umieszczonych na stronie internetowej CIEE, na Facebooku wpływa na poszerzenie grona odbiorców i możliwości oddziaływania, służy także propagowaniu informacji o przedsięwzięciach podejmowanych przez Centrum, PZPK oraz inne organizacje i instytucje zajmujące się ochroną środowiska i edukacją przyrodniczą. Strona ma również wymiar edukacyjny, dzięki zakładce “Ważne informacje”. Ten cel jest systematycznie osiąganym.

- www.ciee-gda.pl - 190 736
- www.poznajemydrzewaikrzewy.pl – 88 888
- www.infoeko.pomorskie.pl - 61 156
- www.roverowa-siec.pl – 29 766

Statystyki Facebooka:

- **3670 użytkowników obserwuje**

W związku z dużymi zmianami na portalu społecznościowym fb zespół CIEE nie ma możliwości weryfikacji Łącznej liczby wyświetleń postów strony na ekranie użytkownika, podawanej w poprzednich sprawozdaniach.

II. Caloroczne działania edukacyjne

1. Warsztaty

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania:

A. Caloroczny cykl warsztatów dla szkół - grup zorganizowanych

Warsztaty pokazowe

Warsztaty edukacyjne to istotny element propagowania wiedzy przyrodniczej, dający możliwość utrzymania stałego i bezpośredniego kontaktu z odbiorcą, czyli zarówno uczniami różnych grup wiekowych, jak i nauczycielami. Mają inspirować i dawać możliwość wzbogacania warsztatu nauczycieli i edukatorów aktualną wiedzą, propagować nowe metody pracy a przy okazji przekazywać ciekawe materiały edukacyjne, pozyskiwane z innych instytucji i organizacji.

Realizacja warsztatów w związku z utrzymującymi się od 2020 roku obostrzeniami nie była możliwa w takim zakresie, jak w latach poprzednich. Wraz z postępowaniem szczepień, powrotem uczniów do szkół i stopniowym luzowaniem obostrzeń, prowadzonych było coraz więcej warsztatów, głównie w formie terenowej.

W trakcie pierwszej połowy roku, ze względu na obowiązujące obostrzenia pracownicy CIEE przeprowadzili 20 warsztatów dla następujących grup: przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadgimnazjalne a także grupy zorganizowane podczas ferii zimowych. W drugiej połowie roku pracownicy CIEE przeprowadzili 37 warsztatów w tym dla grup z półkolonii letnich.

Dodatkowo, dzięki współpracy z edukatorami zewnętrznymi - specjalistami w takich dziedzinach nauk przyrodniczych jak geografia, kartografia, bushcraft, териologia (mammologia) odbyło się **30 warsztatów** (większość terenowych) poświęconych tematyce wykraczającej poza specjalizację i wykształcenie pracowników CIEE. Zajęcia dla klas mają głównie charakter pokazowy, poszerzający warsztat dydaktyczny nauczycieli, zatem uzupełnienie oferty o tematy bardziej niszowe jest dużym walorem.

W 57 warsztatach prowadzonych przez zespół CIEE wzięło udział 942 uczniów i 115 opiekunów.

W 30 warsztatach prowadzonych przez współpracowników wzięło udział 568 uczniów i 61 nauczycieli.

Łącznie 87 warsztatów, 1510 uczniów i 176 opiekunów.

B. Warsztaty dla indywidualnych odbiorców - nauczycieli, edukatorów, dorosłych...

- Warsztat „**A co Ty możesz zrobić dla bioróżnorodności?**”. W ramach planowanej na wrzesień trzeciej realizacji remizy dla ptaków i owadów, dokonano szeregu przygotowań. Na początku roku postanowiono stworzyć remizę w przestrzeni publicznej, na terenie jednego z parków miejskich, w związku z czym procedura organizacyjno-formalna była bardziej skomplikowana niż w przypadku realizacji remizy na terenie szkoły, jak bywało dotychczas. W celu wyłonienia partnera do współpracy i udziału w realizacji zadania, nawiązano kontakt z Klubem Sąsiedzkim „Garaż” oraz Radą Dzielnicy Osowa. Uzyskano także wstępną akceptację pomysłu przez zarządcę terenu, czyli Zarząd Dróg i Zieleni w Gdańsku. Omówiono planowane działania i

wyznaczono wstępny harmonogram prac z ZDiZ oraz architektem krajobrazu. Przeprowadzono wizję lokalną i wykonano dokumentację fotograficzną potrzebną do stworzenia planu nasadzeń. Zadanie miało być finalizowane jesienią. Ze względów proceduralnych oraz z powodu wymogu opracowania dodatkowej dokumentacji technicznej, wydłużonego czasu realizacji i wyższych, nieplanowanych kosztów zrezygnowano z lokalizacji remizy w parku miejskim. Być może w kolejnych latach wrócimy do tej lokalizacji. Ostatecznie trzecią remizę, której głównym założeniem było wykreowanie ogrodu bioróżnorodnego, przyjaznego dzikim zwierzętom a tym samym zwiększanie bioróżnorodności w środowisku miejskim, wykonano na terenie Szkoły Podstawowej nr 33 w Gdańsku. Projekt zagospodarowania terenu, podobnie jak w latach poprzednich, został opracowany przez architekta krajobrazu, w porozumieniu z zespołem CIEE i szkołą. Tegoroczna (trzecia edycja) została wzbogacona pomysłem nauczycieli dotyczącym udziału uczniów w przedsięwzięciu. W prace ogrodnicze zaangażowali się przedstawiciele uczniów z kilku klas III. Mieli oni zdobytą wiedzę oraz cel stworzenia remizy przekazać pozostałym koleżankom i kolegom w klasie. Podobnie jak w przypadku wcześniej założonych ogrodów, również ten będzie doglądany oraz wykorzystywany do prowadzenia „zielonych lekcji”, zarówno przez nauczycieli jak i edukatorów CIEE. W ramach założenia, zagospodarowano ok. 60 m² terenu. Wykonano 2 grządki wyniesione oraz posadzono ponad 70 sadzonek roślin (drzew, krzewów, bylin) i kilkadziesiąt cebul. W warsztacie wzięli udział uczniowie klas III wraz z nauczycielami.

- **Warsztat „Bajki z dna Bałtyku”** w czerwcu zrealizowano warsztat z ilustratorką i autorką książek dla dzieci. Uczestnicy mieli okazję obejrzeć oryginalne ilustracje do książki „Bajki z dna Bałtyku”, poznać wiele gatunków zwierząt związanych z morzem. Nauczyli się rozpoznawać muszle pospolitych małży bałtyckich. Autorka zaprezentowała wybrane z książki bajki „Wszystkie dzieci chełbi modrej” w technice teatru kamishibai, „Kto się lepiej schował” i „O ty Flądro!”. Były one dla uczestników inspiracją do wykonania prac plastycznych - meduzy bełtwy festonowej, nereidy i storni. Warsztat był skierowany do nauczycieli przyrody, plastyki, opiekunów świetlic, edukatorów z organizacji pozarządowych, pracowników domów kultury itp. Z powodu nagłej decyzji o powrocie uczniów do szkół (do tradycyjnej formy nauczania), wielu nauczycieli pomimo wcześniejszej deklaracji, nie było w stanie wziąć udziału w spotkaniu. W warsztacie wzięło udział 5 osób.
- **Warsztat dla nauczycieli i edukatorów NATURALNIE RECYKLING** – z powodów niezależnych od CIEE realizację warsztatu przeniesiono na rok 2022 a w zamian zorganizowano warsztat terenowy „Kamienie z Północy”. Podczas zajęć nauczyciele i edukatorzy uczyli się rozpoznawać podstawowych typów skał: magmowe głębinowe, magmowe wylewne, przeobrażone i osadowe. Bazowano na cechach dostrzegalnych gołym okiem. Ponadto wyróżniano najczęściej spotykane w nich skamieniałości oraz oglądano przykłady tzw. eratyków wskaźnikowych. Dzięki wiedzy, doświadczeniu, cierpliwości i podejściu prowadzącego szkolenie, uczestnicy spotkania (8 osób) poszerzyli swój warsztat a aspekty geologiczne będą mogły urozmaicać prowadzone przez nich zajęcia.
- **Szkolenie z mediów społecznościowych - „Facebook & Instagram w edukacji przyrodniczej”**

W związku ze zwiększeniem aktywności CIEE na Facebooku, postanowiono skorzystać z wiedzy i doświadczenia „topowej” agencji Social Media Now z Krakowa, specjalizującej się

w powyższych zagadnieniach. Do uczestnictwa w warsztacie, zaproszono zaprzyjaźnione instytucje, stowarzyszenia, ośrodki zajmujące się edukacją przyrodniczą i mające swoje profile na FB. Zagadnienia, które były poruszane to:

- Algorytm Facebooka i jego działanie
- Bezpłatne działania na Facebooku
- Ciekawe formaty postów i pomysły na treści, które można wykorzystać na profilach
- Sposoby na aktywizowanie odbiorców
- Akcje niestandardowe: wydarzenia / transmisje na żywo
- Działania płatne - omówienie możliwości reklamowych
- Najważniejsze zakładki konta: Piksele i Grupy odbiorców niestandardowych

W szkoleniu wzięło udział 15 osób.

- Szkolenie „Z przyrodą nam po drodze - nawet, gdy jest trudno” - warsztat terenowy dla nauczycieli i edukatorów oraz osób prowadzących wyprawy terenowe, połączony ze szkoleniem z technik orientacji w terenie oraz radzenia sobie w trudnych i nietypowych warunkach. Uczestnicy dowiedzieli się jak właściwie przygotować się do spędzania dłuższego czasu w otoczeniu natury tak, aby wyprawa przynosiła radość, odprężenie i zadowolenie. Poznali „sztuczki” i techniki pozwalające na zachęcenie innych do inwestycji we własne zdrowie i odporność poprzez aktywność fizyczną w lesie. Wszyscy chętni mieli też możliwość spróbowania jadalnych roślin, które występują w lesie a także zgłębili wiedzę kartograficzną i geograficzną.

Liczba uczestników: 12 osób.

- Warsztaty **Zmontuj ptakom karmnik/budkę!** – zamiast planowanych dwóch odbyło się 7 spotkań. Na początku spotkania uczestnicy dowiedzieli się jaka powinna być właściwa konstrukcja karmnika/budki, jakich materiałów najlepiej używać do budowy i gdzie należy je zamontować, by spełniały swoje zadanie i były bezpieczne dla lokatorów. W dalszej części, każdy zespół zgodnie z otrzymanymi wytycznymi, własnoręcznie zbijał karmnik/budkę dla ptaków z przygotowanych wcześniej elementów. Warsztat skierowany był do rodzin. Łącznie we wszystkich edycjach wzięło udział 30 zespołów. Współorganizatorami trzech edycji warsztatu były Klub Sąsiedzki Garaż z dzielnicy Osowa oraz Inkubator Sąsiedzkiej Energii z dzielnicy Chełm. Liczba uczestników: 91 osób.
- W ramach XVI edycji autorskiego projektu „**Dojrzały smak przygody**” przygotowano 19 (zamiast planowanych 15) wypraw. Podobnie jak w roku 2020, ze względu na okoliczności, warsztaty terenowe prowadzone były w odmienionej formule. Wędrówki odbywały się w różne dni tygodnia, w grupach z ograniczoną liczbą uczestników, w okresie od czerwca do września. Udział w warsztatach był możliwy tylko po wcześniejszym zapisie.

Projekt to kompleksowy cykl warsztatów terenowych, obejmujących zarówno Trójmiasto i jego okolice, jak również obszar województwa pomorskiego. Warsztaty terenowe mają na celu aktywizację i integrację seniorów wokół zagadnień przyrodniczych. Wyprawy piesze, o zróżnicowanym poziomie trudności, prowadziły trasami ukazującymi wartości przyrodnicze oraz kulturowe zarówno Trójmiasta i okolic jak i całego województwa. Podczas wędrówek uczestnicy zdobywają wiedzę przyrodniczą (np. botaniczną, ornitologiczną, mykologiczną, lichenologiczną, entomologiczną, krajoznawczą, geologiczną, ogrodniczą, dendrologiczną...) a także przygotowują dokumentację fotograficzną, udostępnianą na

Facebooku. W trakcie tegorocznych warsztatów m.in.:

- Przyglądano się rozwijającym się miastom nie tylko okiem mieszkańca, ale i przyrodnika oraz zwierząt. Starano się wyważyć szalę między rozwojem urbanistyki, intensywną zabudową terenów zielonych, gospodarką wodną, działaniami dedykowanymi podnoszeniu atrakcyjności terenów spacerowych oraz ochroną gatunków, ich siedlisk, czy tras migracji.
- Poznawano walory przyrodnicze ekosystemów jeziorno-torfowiskowych. Obiekty te są z jednej strony ostojami różnorodności biologicznej, z drugiej zaś - naturalnymi archiwami przyrody, które pozwalają na szczegółowe rekonstrukcje środowiska.
- Zwracano uwagę na napotykaną po drodze roślinność zielarską i inne rośliny użytkowe, uczono się, jak je rozpoznawać i do czego się je stosuje.
- Rozmawiano o presji turystycznej, jako zagrożeniu dla przyrody parku krajobrazowego.
- Słuchano opowieści o zabudowie regionalnej i pomnikach przyrody.
- Odkrywano przyrodnicze perełki i podziwiano zapierające dech w piersiach widoki.

Podobnie jak w roku poprzednim, jedna z uczestniczek cyklu DSP samodzielnie poprowadziła opracowaną przez siebie wyprawę. Tworząc program wypraw zaproszono do współpracy pracowników Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego i Zielonej Szkoły w Schodnie, trzy spotkania było prowadzone przez zespół CIEE.

- Góry na Pomorzu – krajobrazy kulturowe i przyrodnicze okolic Szymbarka;
- Spacerem przez Oliwskie Doliny; TPK
- Szlakiem bagien;
- Spójrz innym okiem, czyli co z tą przyrodą i urbanistyką?;
- Dębowe Błoto i Zamkowa Góra;
- Lasy Otomińskie
- Przyroda i kultura strefy krawędziowej Wysoczyzny Gdańskiej na obszarze Sopotu
- Kolejny etap wyprawy „Dolina Raduni - nieznanie piękno elektrowni wodnych”
- Były poligon w Kiełpinku i lasy w dolinach potoków Strzyża i Jasień
- Park Akademicki w Gdańsku - poznawanie szaty roślinnej, jednego z mniej znanych terenów zieleni Gdańska
- Park Kuźniczki
- Śladami esperanto po Trójmiejskim Parku Krajobrazowym
- Jezioro Kackie
- Wojanowo - w cieniu drzew
- W historii zagubieni, w pięknie zapałzeni, majestatem przyrody olśnieni
- Wokół jeziora Schodno
- Wycieczka po Lasach Oliwskich
- Krakowiec i Stogi - dzielnice uplecione z wody, piachu i bursztynu na wyspie niewyspie. Spacer przyrodniczo - historyczno - architektoniczny.
- Bez mydlenia oczu – warsztat w siedzibie CIEE na zakończenie cyklu.

W ramach całego cyklu odbyło się 19 wypraw. Liczba uczestników – 323.

- „Rysowanie na ekranie”, cykl 7 warsztatów online z nauką rysowania 7 symboli

poszczególnych parków krajobrazowych województwa pomorskiego. W porozumieniu z edukatorami z zespołu PZPK i prowadzącym przyrodnikiem-rysownikiem, wytypowano następujące gatunki: zimorodek, sieweczka obrożna, obuwik pospolity, gągoł, kormoran, żuraw i dzięcioł czarny. Przyrodnicze inspiracje, pasjonujące opowieści, charyzma prowadzącego i precyzyjne wskazówki rysunkowe sprawiły, że warsztaty są wyjątkowymi i atrakcyjnymi lekcjami o otaczającej nas naturze. Nagrania są dostępne na profilu CIEE, zatem w dowolnej chwili każdy zainteresowany może samodzielnie wykonać rysunek na dowolnym materiale, co może być ciekawym pomysłem na autorski upominek. Warsztaty „Rysowanie na ekranie” mogą być również wykorzystywane na lekcjach plastyki, w świetlicach czy też zielonych szkołach.

Łączna liczba wyświetleń: 5340.

- Cykliczne „spotkania czwartkowe” – spektrum poruszanych tematów było szerokie, m.in. zagrożenia i możliwości ochrony różnorodności biologicznej, ekologia cyfrowa i wdrażanie jej zasad w codziennym życiu, zmiany klimatyczne. Zamiast planowanych 12 odbyło się aż 15 spotkań, w tym 5 terenowych, 3 stacjonarne oraz 7 online:
  - „Przyrodnik na mokradłach” Spotkanie online zostało zrealizowane w partnerstwie z Słowińskim Parkiem Narodowym. Pracownik SPN doceniając wcześniejsze spotkania online organizowane przez CIEE zaproponował że poprowadzi kolejne, które wpisało się w obchody Światowego Dnia Mokradeł.
  - „Mruczka zagłada. Czy koty domowe zagrażają dzikiej przyrodzie?” Online; Spotkanie odbyło się w Dniu Kota, wzbudziło bardzo duże zainteresowanie oraz wywołało wiele emocji. Temat wpływu kota domowego na bioróżnorodność jest bardzo istotny, zespół CIEE uznał, że tematyka warta jest kontynuacji.
  - „Krajobraz strachu, czyli świat w którym żyją zwierzęta.” Online Spotkanie z autorem książki „Krajobraz strachu”, do współorganizacji wydarzenia zaproszono Wydawnictwo Marginesy.
  - 14 kwietnia odbyło się dodatkowe spotkanie pn. „Czy grozi nam „cicha wiosna”? Czerwona lista ptaków Polski - o wymieraniu, kryzysie bioróżnorodności i nadziei”. Zostało ono zrealizowane we współpracy z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków. W celu dotarcia z zaproszeniem do szerokiego grona odbiorców do współorganizacji wydarzenia na fb zaproszono szereg instytucji, organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną ptaków: Jednostki PZPK, Stacja Ornitologiczna MiIZ PAN, Koalicja Niech Żyją, Stowarzyszenie Stołeczne Towarzystwo Ochrony Ptaków (STOP), stowarzyszenie Wspierania Inwestycji Przyjaznych PTacom, Grupa Badawcza Ptaków Wodnych "KULING", Fundacja Szklane Pułapki, Opolskie Towarzystwo Przyrodnicze, Akcja Bałtycka, Stowarzyszenie Ochrony Sów oraz Pomorski Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Zwierząt "Ostoja".
  - Wirtualne śmieci. Czym jest ekologia cyfrowa? - online.
  - Towarzystwo Przyrodnicze w Gdańsku (1743-1945) i jego działalność na rzecz ochrony przyrody – online.
  - Zaspas: modernizm na Kaszubach – terenowe.
  - Tajemnicze Zaplecze Sobieskiego – terenowe.

- Wokół Góry Gradowej – terenowe.
- Stogi - dzielnicą uplecioną z wody, piachu i bursztynu na wyspie niewyspie – terenowe.
- „KLIMAT w CENTRUM uwagi” W ramach Dni Solidarności Klimatycznej postanowiliśmy zaproponować zaplanowany wcześniej jako spotkanie czwartkowe wykład Pana Marcina Popkiewicza pt. „KLIMAT w CENTRUM uwagi”. Wykład odbył się w Centrum Nauki Experyment i był poprzedzony stoiskiem edukacyjnym na Sali wystawowej Experymentu prowadzonym przez pracowników Centrum. Liczba uczestników 24.
- Kaszubskie przedogródki w zaspiańskich blokach – terenowe.
- „Blisko natury – inspiracje z Wyspy Sobieszewskiej” – prelekcja autorki z okazji wernisażu wystawy ceremiki.
- 20 października odbyła się prelekcja prof. Jerzego Bralczyka inspirowana książką „Zwierzyniec” w formie rozmowy z księdzem Krzysztofem Niedałtowskim. Profesor przeprowadził uczestników przez kuluary językowych zawłości, wskazał etymologię nazw różnych gatunków zwierząt. Był to ciekawy sposób na zainteresowanie uczestników przyrodą i przekazanie wielu ciekawostek na jej temat. Dzięki współpracy z Hevelianum spotkania z profesorem odbyły się w budynku Wozowni, dzięki czemu na prelekcji mogliśmy gościć aż 86 osób.
- Sekrety bocianiego gniazda – online.

Liczba uczestników spotkań czwartkowych – 18 170 osób, w tym 76 osób na 5 spotkaniach terenowych, 16 osób na spotkaniu w CIEE, 24 w Experymentie i 86 na prelekcji w Hevelianum oraz łączna liczba wyświetleń spotkań online: 17 968 wyświetleń

- Prelekcja dla nauczycieli i edukatorów przyrodniczych „Jak mówić, żeby nas słuchano?”. W pracy edukatora wiedza przyrodnicza jest równie ważna jak sposób jej prezentowania. Warto pielęgnować ojczyzny język, bawić się słowami, wyciągać ze słowników stare określenia, nieustannie poszerzać swoją bazę słów. Równie ważne jest przekazywanie tej wiedzy dalej, by słowa żyły w naszej tożsamości językowej, by nie wypaczać ich znaczenia i nie ograniczać się do posługiwania jedynie ulubionymi zwrotami. By szlifować te umiejętności zorganizowano spotkanie w formie rozmowy prof. Jerzego Bralczyka z księdzem Krzysztofem Niedałtowskim. Wśród poruszanych tematów znalazły się następujące zagadnienia: mówienie, przemawianie, rozmawianie, świadomość zasad a spontaniczność komunikacji a także podstawowe cechy dobrego mówcy i rozmówcy: umiejętność nawiązywania i podtrzymywania kontaktu z odbiorcami oraz wiarygodność i sprawność językowa. Liczba uczestników 33.
- **CIEEkawi świata** – cykl spotkań przyrodniczo-podróżniczych, podczas których prelegenci dzielą się swoimi zdjęciami oraz wspomnieniami z podróży do miejsc przyrodniczo cennych. To pomysł kierowany do osób dorosłych, aktywnych - lubiących spędzać czas na łonie natury. Podczas opowieści poruszane są także tematy związane z wpływem turystyki na środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy. W związku ze zmieniającymi się obostrzeniami stanu epidemicznego dwa pierwsze i ostatnie spotkanie odbyły się online. Listopadowe spotkanie odbyło się na sali edukacyjnej CIEE z zachowaniem reżimu sanitarnego. Spotkania online dawały

możliwość wzięcia w nich udziału dużo większej grupy odbiorców zarówno z całej Polski jak i zagranicy.

W ramach cyklu odbyły się 4 spotkania o następującej tematyce:

- W Andy po... nietoperze. Przyrodniczo-fotograficzna podróż do Kolumbii
- ŚWIATŁA PÓŁNOCY. W poszukiwaniu zórz polarnych
- Rumunia - karpacki ogród na skrzyżowaniu kultur – w siedzibie
- Ptaki Etiopii - relacja z wyprawy z okolic jeziora Tana

Liczba wyświetleń 3 spotkań: 2 231, w spotkaniu stacjonarnych uczestniczyło 10 osób.

- **Naturalnie przygoda** – nowy cykl warsztatów dla osób dorosłych i rodzin. Zajęcia prowadzone przez zespół CIEE oraz współpracowników - ekspertów w zielonych przestrzeniach, także blisko miasta, pokazujące, że przyroda „tuż za progiem domu” może być zachwycająca i różnorodna. Jest to kolejne działanie CIEE adresowane do osób indywidualnych, aktywnych zawodowo, w wieku ok. 30-50 lat wraz z dziećmi. W pierwszym półroczu odbyły się 2 wyprawy terenowe:

- "Na tropach leśniczego co drzewami się podpisał oraz śladami gdańskich skoczków narciarskich" – terenowa wyprawa po lasach oliwskich z elementami radzenia sobie w trudnym terenie i nietypowych sytuacjach, kartografii oraz świadomego bytowania na łonie natury.
- "Bionika. Na tropie inteligentnej przyrody i techniki" – podczas rodzinnego warsztatu terenowego pokazano, że dzięki obserwacjom przyrody powstały takie wynalazki jak np. implant ślimakowy, igła, zamek błyskawiczny. Zwrócono uwagę na rozwiązania, które „wymyśliła” przyroda i przedstawiono w jaki sposób człowiek powielił/zainspirował się do wykorzystania tych mechanizmów w wielu przedmiotach codziennego użytku i nie tylko.

W drugim półroczu pracownicy CIEE zrealizowali 2 warsztaty (jeden terenowy, drugi stacjonarny)

- „Piaskiem pisane – z lunetą w świetle fok i sieweczek” – rodzinna wyprawa do rezerwatu „Mewia Łacha”, z tropieniem dzikich mieszkańców i botanicznymi akcentami. W drodze na wieżę widokową przyglądano się co ciekawego można wypatrzyć spacerując wzdłuż Przekopu Wisły. Szczególnie, że młodzi pasjonaci przyrody mieli mnóstwo pytań i sporą wiedzę na temat otaczającego świata. Bohaterkami spotkania były sieweczki obrożne, gniazdujące bezpośrednio na piasku. Papierowe atrapy jaj ukryte na ścieżce edukacyjnej pomogły zrozumieć jak doskonale maskują się na plaży.
- „Bez mydlenia oczu” rodzinny warsztat przeprowadzony w siedzibie CIEE. Podczas spotkania pokazano różne podejścia do higieny w konkretnych epokach i kulturach. Temat ujęto z perspektywy historycznej, chemicznej i praktycznej, ponieważ każdy z uczestników warsztatu wykonał własne mydło glicerynowe. Rozmawiano o różnych surowcach z których można wytwarzać mydła a także o roślinnych dodatkach, które urozmaicają skład mydeł i sprawiają że ich walory pielęgnacyjne są bardziej wyszukane.

Łącznie w 4 spotkaniach uczestniczyło 50 osób, dodatkowo edukowano 20 osób spotkanych na wieży obserwacyjnej w ujściu Wisły.

- **„Kto z karmnika ziarno wyjada?”** – podczas akcji uczestnicy mogli się przyjrzeć pracy „obrączkarza”, zobaczyć rodzime gatunki ptaków z bliska, a także zdobyć informacje na temat właściwego dokarmiania ptaków zimą oraz postępowania w przypadku znalezienia rannych/chorych zwierząt. Ze względu na obowiązujące obostrzenia w każdej akcji mogła wziąć udział ograniczona liczba uczestników z jednego gospodarstwa domowego. W ramach Akcji Karmnik odbyło się 7 spotkań (zamiast planowanych 5). Liczba uczestników: 50 osób.
- **Warsztat „Jeż. Czy wiesz, jak pożyteczny to zwierz?”** (pierwotnie w planach nazwany „Jak się żyje w mieście... jeżom”) we współpracy z Ośrodkiem Rehabilitacji Dzikich Zwierząt Ostoja odbył się warsztat pn. Jeż. Czy wiesz, jak pożyteczny to zwierz?. Wraz z uczestnikami zaaranżowano w ogrodzie przy siedzibie CIEE miejsce do nocowania i zimowania dla jeży. Opowiedziano o przygotowaniu ogrodu przyjaznego jeżom (szczególnie w okresie ich zimowania), o likwidowaniu barier i zagrożeń dla jeży (zwłaszcza w środowisku miejskim), a także o drobnych a ważnych działaniach na rzecz zachowania i polepszania bioróżnorodności w mikroskali. Uczestnicy spotkania otrzymali wiele wskazówek na temat prawidłowych nawyków udzielania pomocy jeżom i nabyli umiejętność prawidłowej oceny sytuacji spotkania z jeżem i podejmowania decyzji o rozpoczęciu potencjalnej interwencji (też przy telefonicznym wsparciu weterynaryjnym). Przy okazji upowszechniano wiedzę o codziennej działalności szpitali dla dzikich zwierząt i ich funkcjonowaniu na przykładzie Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt Ostoja. Ważną częścią warsztatu było stworzenie bud dla jeży z dostarczonych prefabrykatów. W spotkaniu uczestniczyło 18 osób.
- **Natura życia i natura w życiu - terenowe warsztaty fitoterapeutyczne dla dorosłych (w planach tytuł „Nieżle ziółko”)** – w maju w Dolinie Radości w Gdańsku a w czerwcu na Polanie Redłowskiej w Gdyni odbyły się dwie terenowe wyprawy przyrodnicze z Dorotą Grądzką z Natury Życia. Trenerka specjalizuje się w zielarstwie, od kilku lat studiuje medycynę chińską. Podczas spaceru przyrodniczego uczestnicy dowiedzieli się jak rozpoznawać rośliny, poznali zasady zbierania ziół (z uwzględnieniem ochrony przyrody i szacunku dla natury) oraz zastosowanie zdrowotne wybranych gatunków roślin (jak gwiazdnica, bluszcz kurdybanek, żywokost lekarski czy mniszek pospolity). W obu spotkaniach wzięło udział 31 osób.
- **NATURALNIE O OGRODACH** - warsztat dla dorosłych – podjęto decyzję o rezygnacji z wydarzenia w związku z brakiem kontaktu z ogrodnikiem i architektem krajobrazu, z którym planowano warsztat. Osoba wskazana w planach w tym roku podjęła się prowadzenia programu telewizyjnego o tematyce ogrodowej, co może być przyczyną braku czasu i odpowiedzi na wiadomości mailowe. Analizowano możliwość zaangażowania innego architekta krajobrazu, jednak ze względu na bardzo dużą liczbę wydarzeń realizowanych przez zespół CIEE po poluzowaniu obostrzeń sanitarnych, uznano że bardziej konstruktywne będzie wykorzystanie środków na inny cel. Z okazji Światowego Tygodnia Zwierząt zorganizowano **debate online „Kot domowy?”**. Rozmowa była kontynuacją tematu podjętego w prelekcji z okazji światowego dnia kota. Waga zagadnienia i emocje które wzbudza, skłoniły nas do zorganizowania spotkania z udziałem przedstawicieli różnych grup zaangażowanych w tematy

związane z kotem domowym. Debata odbyła się we współpracy z Hevelianum, które odpowiadało za kwestie techniczne i oprawę graficzną. Do poprowadzenia rozmowy zaproszono doświadczoną dziennikarkę i psycholożkę. Wśród ekspertów znaleźli się: aplikant radcowski, lekarz weterynarii reprezentujący Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt „Promyk” i Gdański Ogród Zoologiczny, kierownik Pomorskiego Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt OSTOJA, prezeska fundacji Koty spod Bloku, zoopsycholog specjalista ds. kotów, starszy Inspektor z Wydziału Środowiska w Urzędzie Miejskim w Gdańsku oraz przyrodnik z Wydziału Biologii Uniwersytetu w Białymstoku.

Podczas debaty specjaliści dyskutowali na temat wpływu kotów na bioróżnorodność, sposobów ograniczania populacji kotów bezdomnych, roli samorządów w tym zakresie oraz uwarunkowań prawnych. Debata była bardzo szeroko promowana, wzbudziła bardzo duże zainteresowanie ze strony odbiorców, liczba wyświetleń wyniosła 1 300.

- **Worki na pieczywo**- uszyto 500 sztuk worków bawełnianych na pieczywo z grafiką stworzoną w ramach „Działamy w klimacie”, która wzbudziła wiele zachwytu u odbiorców projektu a także dodatkowo 292 sztuki z rysunkiem o przekazie edukacyjnym (komiks Nie karm ptaków chlebem). Worki są wykorzystywane podczas wielu działań CIEE, również jako nagrody w mini-konkursach prowadzonych na portalu społecznościowym.
- Druk dwustronnego **plakatu** – do stworzenia plakatu inspirowanego grafiką z akcji „Bioróżnorodność” zachęcali wielokrotnie współpracownicy oraz odbiorcy działań Centrum. Plakat promuje program www.poznajemydrzewaikrzewy.pl, służy zarówno jako element dekoracyjny jak i edukacyjny. Wydrukowano 1000 sztuk dwustronnych plakatów, w dwóch formatach.

Dodatkowe, nie planowane działania zespołu CIEE:

- **„Wielkanoc – NATURALnie JAJO”!** przed Wielkanocą zorganizowano akcję edukacyjno-promocyjną „Akcja Wielkanoc - NATURALnie jajo”. Celem było przyrodnicze zaktywizowanie i wzbudzenie zainteresowania różnorodnością jaj w świecie ptaków. Nawiązano współpracę z 4 instytucjami (z ISE Chełm, ISE Dolne Miasto, Garaż Sąsiedzki, Oliwski Ratusz Kultury), które zgodziły się być punktem dystrybucyjnym drewnianych jaj. Uczestnicy korzystając z załączonej planszy edukacyjnej, mieli przyozdobić swoją NATURALną pisanekę, pamiętając, że ma przypominać prawdziwe ptasie jajo. Pracownicy Centrum codziennie (w czasie trwania akcji) publikowali posty edukacyjne związane z zagadnieniem. W akcji wzięło udział: 15 osób.
- W ramach Dnia Krajobrazu poprowadzono spacer przyrodniczy **„Rola drzew w krajobrazie”**, dwie przedstawicielki CIEE zabrały w teren grupę uczniów z technikum branżowego. W spacerze, który zakończył się na punkcie widokowym „Pachołek” uczestniczyło 31 osób.
- **Tropami zwierząt** – W ramach promocji pakietu edukacyjnego, powstałego w roku poprzednim, na profilu Centrum na Facebook’u powstała galeria rysunków zwierząt zamieszczonych w pakiecie wraz z ciekawymi informacjami dotyczącymi konkretnych gatunków. Rysunki były publikowane sukcesywnie raz w tygodniu. Trwają prace nad poszerzeniem pakietu o tematykę „Tropy i ślady zwierząt”. Pakiet może być wykorzystywany w nauce stacjonarnej i zdalnej, zarówno przez nauczycieli, edukatorów przyrodniczych jak i pracowników bibliotek,

światlic... Dzięki opracowanym grom ma zastosowanie również w edukacji pozaformalnej, jak i w domu, jako atrakcyjna forma rodzinnego spędzania czasu.

- W ramach rozbudowy bazy materiałów do prowadzenia zajęć wykonano projekty graficzne **6 plansz edukacyjnych**. Tematyka została dobrana pod kątem już prowadzonych przez edukatorów CIEE warsztatów i podzielona na 3 działy. Dwie tablice dotyczą cykli rozwojowych drzew nago- i okrytonasiennych. Dwie kolejne przedstawiają cykle rozwojowe żaby moczarowej i ważki - husarza władcy. Piąta z tablic przedstawia „Życie na brzegu rzeki” z gatunkami charakterystycznymi dla tego biotopu. Ostatnia z tablic „Gdzie jestem?” w formie kolażu jest grą na spostrzegawczość. Projekty będą wykorzystywane podczas zajęć oraz edukacji na portalu fb.
- **GEOSPOTKANIA** - w pierwszym półroczu przygotowano serię postów na Facebooku promujących powstałe w 2020 roku filmiki edukacyjne poświęcone zagadnieniom geologicznym, nawiązującym do specyfiki terenów województwa pomorskiego. Filmiki zostały przygotowane przez eksperta - geologa, przyrodnika, przewodnika po Kaszubach, z którym CIEE współpracuje od kilku lat. Filmiki są adresowane zarówno do indywidualnych odbiorców, jak i nauczycieli oraz edukatorów, stanowią solidne wsparcie merytoryczne do prowadzenia warsztatów geograficznych.
- **Warsztat z tworzenia woskowijek** - podczas Ogólnopolskiego Szkolenia Edukatorów ED-EK pracownicy CIEE przygotowali stoisko z warsztatem tworzeniem woskowijek oraz zaangażowali się w prowadzenie warsztatu wicia platformy dla bocianów. Liczba uczestników 80.

2. Konkursy

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

W roku 2021 kontynuowano realizację prowadzonych od lat konkursów, np. „**Bęc, jabłkiem w głowę**”, mających na celu promowanie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych postaw prośrodowiskowych oraz ułatwiających rozumienie procesów zachodzących w środowisku, a także poszerzanie wiedzy na temat walorów przyrodniczych i kulturowych oraz korzyści płynących z działań na rzecz środowiska. Niestety sytuacja epidemiologiczna skutecznie utrudniła (w przypadku Bęc jabłkiem w głowę) zrealizowanie w pełni założeń konkursowych.

- „**Bęc jabłkiem w głowę**”. Pierwsza połowa roku była zwykle zdeterminowana prezentacjami półfinałowymi w siedzibie CIEE. W tym roku było niestety inaczej. Z powodu ograniczeń sanitarnych i kontynuacji zdalnego nauczania duża część uczniów nie podjęła się udziału w konkursie. W związku z nielicznymi zgłoszeniami, podejmowano kilkukrotne próby zachęcenia młodych ludzi do przyjęcia wyzwania, jednak bez zadowalających efektów (nawet pomimo wprowadzenia do regulaminu konkursu zmian umożliwiających zdalne prezentacje doświadczeń i eksperymentów). Do każdej szkoły, która wzięła udział w konkursie (zdalnie) zawieszono nagrody dla uczestników. **Było to łącznie 22 osoby (18 uczniów oraz 4 opiekunów)**. Wspólnie z partnerem konkursu CN Experiment podjęto decyzję, że nie ma możliwości zorganizowania w bezpieczny sposób spotkania finałowego, ale jest potrzeba uhonorowania tych grup, które wyróżniały się w tym roku i w poprzedniej edycji konkursu (w 2020 roku spotkanie finałowe także się nie odbyło, nie wyłoniono

finalistów). Jury konkursu postanowiło uhonorować nagrodami wybrane grupy z 2020 i 2021 roku, łącznie nagrodzono 54 osoby, 12 opiekunów oraz 42 uczestników.

Uwzględniając doświadczenia z 2 ostatnich edycji konkursu, dużą niepewność co do działań szkoły w czasie obostrzeń sanitarnych i związana z tym faktem frekwencją w konkursie, podjęto decyzję (wspólnie z partnerem CN Experyment) o zawieszeniu realizacji konkursu.

- **„Znani i nie znani ptasi sąsiedzi”** – wiosną udało się przeprowadzić 4 warsztaty terenowe dla grup nagrodzonych w poprzedniej edycji konkursu (grupa przedszkolna nie uzyskała zgody dyrekcji na udział w zajęciach terenowych). Dwie klasy wzięły udział w całodziennych warsztatach w ujściu Wisły, pozostałe 2 grupy wybrały krótsze zajęcia terenowe w pobliżu szkół. Kolejna, już XVII edycja konkursu obyla się jesienią. Ze względu na sytuację również w tym roku daliśmy możliwość przygotowania prac zarówno w formie tradycyjnego plakatu jak i w wersji elektronicznej. Uczniowie w III kategoriach wiekowych na różne sposoby uwieczniali naszych skrzydlatych przyjaciół. Laureaci i wyróżnieni otrzymali książki o tematyce ornitologicznej. Nagrodzone klasy i grupy przedszkolne wiosną, podczas warsztatów terenowych, będziemy zachęcać do odkrywania ptasiego świata i podziwiania jak jest zaskakujący, barwny i pasjonujący. W konkursie uczestniczyło 236 uczniów i 23 nauczycieli.
- **II edycja konkursu Mem przyrodniczy** – zorganizowano II edycję konkursu Mem przyrodniczy. Ideę konkursu oparto o przekaz popkulturowy, przy wykorzystaniu popularnych w Internecie memów. Dostosowano konkurs tak, aby propagował treści przyrodnicze, obalał mity a przy tym zachowywał humorystyczną formę. Ze względu na stan epidemii, cała promocja konkursu została przeprowadzona w Internecie. Podobnie jak w zeszłym roku, konkurs miał dwa warianty i został rozstrzygnięty w dwóch kategoriach wiekowych (osób pełnoletnich i niepełnoletnich). Zauważono wzrost zainteresowania konkursem. Wpłynęło zdecydowanie więcej prac w porównaniu z rokiem poprzednim. W konkursie wzięło udział łącznie 69 osób.
- **III edycja konkursu Pareidolia w naturze** - chcąc zachęcić do przyglądania się naturze postanowiliśmy wykorzystać okres wakacyjny i ogłosiliśmy III edycję konkursu fotograficznego. Zadaniem uczestników było sfotografowanie fragmentu krajobrazu naturalnego i nadanie takiego tytułu, który wskaże czego dopatrył się autor i z czym miał skojarzenie. Zadanie konkursowe miało zachęcić do uważnego i refleksyjnego przebywania na łonie natury jak i zwrócić uwagę na naturalne elementy krajobrazu w przestrzeni miejskiej. Konkurs miał zasięg wojewódzki, rozegrał się w dwóch kategoriach wiekowych: osób niepełnoletnich i pełnoletnich. Wzięło w nim udział 36 osób.
- **Konkurs Mikołajkowy „Zwierzyniec”** po prelekcji prof. Jerzego Bralczyka dotyczącej książki „Zwierzyniec” postanowiliśmy ogłosić kreatywny konkurs (nie uwzględniany wcześniej w planach) na naszym profilu facebookowym. Zadaniem uczestników było wyjaśnienie „na swój sobie znany sposób” historii nazwy, wybranego przez siebie zwierzęcia. Nagrodami w konkursie były książki profesora z autografem. Liczba uczestników 24. Wyróżniono 14 uczestników.

- Krótkie konkursy aktywizujące na profilu facebookowym CIEE - co jakiś czas pracownicy chcą zaktywizować swoich odbiorców na Facebooku organizują krótkie mini-konkursy, w których upominkami są torby bawełniane lub worki na pieczywo.

W 5 konkursach (nie uwzględniając mini-konkursów na fb) wzięło w sumie udział 409 osób a z uwzględnieniem laureatów poprzedniej edycji Bęca liczba odbiorców wynosi 463 osoby.

3. Akcje edukacyjne

Centrum na różne sposoby czynnie wspiera przyrodnicze kampanie prowadzone przez inne instytucje i organizacje. Niemniej jednak w bieżącym roku, podobnie jak w poprzednim, z powodu sytuacji sanitarnej realizacja przedsięwzięć edukacyjnych, plenerowych, zakładających jakiegokolwiek interakcje – nie była możliwa.

A. Przedsięwzięcia z udziałem CIEE (CIEE nie jest organizatorem)

Centrum, już tradycyjnie, zapraszane jest przez różne instytucje do udziału w organizowanych przez nie akcjach prośrodowiskowych. Jest to okazja do zaprezentowania szerokiej oferty działań Centrum, promocji PZPK, a także kreowania pozytywnych postaw wobec środowiska i zrównoważonego rozwoju. Niestety z powodu sytuacji epidemiologicznej większość przedsięwzięć w których miało uczestniczyć CIEE zostały odwołane lub przeniesione na inny termin.

- W jednym z wydarzeń Viva Oliva 2021 pracownicy CIEE mieli swój udział, choć wirtualny. W tym roku z powodu terminu święta dzielnicy pokrywającego się z Ogólnopolskim Szkoleniem Edukatorów EDEK wkład Centrum w wydarzenie nie był bezpośredni. Pracownicy zaproponowali zagadkę botaniczną, która została wyświetlona na profilu wydarzenia.
- Na zaproszenie Gdańskiej Grupy Ceramicznej Nie/Wypaleni edukator CIEE pełnił rolę eksperta – przyrodnika w dwóch wydarzeniach plenerowych. Podczas pierwszego z nich we współpracy z edukatorką z Wdzydzkiego PK prowadził stoisko edukacyjne o tematyce ptasiej. Podczas akcji edukatorzy poprowadzili warsztaty lepienia budek ceramicznych dla ptaków. Druga akcja związana była z dzikimi zapylaczami. W ramach stoiska prowadzony był warsztat z tworzenia mini hoteli dla owadów. Edukator uczestniczył również w spotkaniu organizacyjnym, podczas którego nagrywano audycję Radia Gdańsk „Kawałek świata i herbata, promującą wydarzenie. W ramach akcji Wyjdz do sztuki, na terenie Stoczni Cesarskiej w Gdańsku.

B. Wystawy w nowej przestrzeni ekspozycyjnej

W pierwszym półroczu na sali ekspozycyjnej prezentowana była wystawa 36 zdjęć autorstwa Magdaleny i Grzegorza Jędro będących przyrodnikami, fotografami i pracownikami Słowińskiego Parku Narodowego, pn. „Walory przyrodnicze Województwa Pomorskiego”.

Obecnie na sali ekspozycyjnej prezentowana jest wystawa ceramiki autorstwa Pani Alicji Bielskiej pn. „Blisko natury”. Autorka pracuje w Stacji Ornitologicznej MiIZ PAN na Wyspie Sobieszewskiej, zapewne dlatego w swojej pasji jaką jest ceramika prezentuje m.in. „ptasie” motywy. Wystawa pokazuje wybrane prace ceramiczne powstałe w tzw. alternatywnych wypalach, które autorka szczególnie ceni. Ekspozycja jest podziwiana zarówno przez osoby uczestniczące w warsztatach, prelekcjach i spotkaniach prowadzonych w siedzibie CIEE/TPK jak i przez miłośników sztuki, którzy docierali specjalnie na prezentowaną wystawę. Wykonano dokumentację fotograficzną wystawy, w

przyszłości planuje się opracowanie galerii online na stronie internetowej i fb CIEE, tak by szersze grono odbiorców miało możliwość zapoznania się z eksponowanymi dziełami.

C. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze ochrony przyrody i środowiska.

Ważnym celem pracy zespołu CIEE jest efektywne i konstruktywne wykorzystanie przestrzeni rozbudowanej siedziby przy ul. Polanki 51. Ze znanymi już podmiotami współpraca jest kontynuowana a czasami poszerzana, ponadto nawiązywane są kontakty z nowymi partnerami. Intencją zespołu CIEE jest podjęcie działań zmierzających do tego, by nowa siedziba służyła jak najszerzej grupie odbiorców.

- W ramach działalności informacyjno- interwencyjnej pracownicy Centrum podjęli przykładowe działania:
  - Telefoniczna pomoc w sprawie nadmiernej przycinki drzew, m.in. na terenie spółdzielni mieszkaniowej.
  - Porady interwencyjne w sprawie podlotów i rannych ptaków.
  - Interwencja (mail) do sklepu wielkopowierzchniowego na Przymorzu po telefonicznej rozmowie z mieszkańcem na temat długości/częstotliwości palenia się świateł na parkingu przy sklepie.
- W ramach współpracy z Hevelianum odbyły się 2 spotkania. Rozmawiano o współpracy (np. współorganizacji debaty i innych wydarzeń) i Domie Zdrojowym. Ponadto pracownik Centrum przeprowadził dwukrotny monitoring budek lęgowych dla ptaków, zamontowanych na terenie Góry Gradowej. Reprezentantka CIEE uczestniczyła natomiast w uroczystym otwarciu Domu Zdrojowego.
- W ramach zapoczątkowanej akcją NATURALnie JAJO współpracy z ISE Chełm, pracownik Centrum przeprowadził dla Inkubatora ptasi spacer po dzielnicy Chełm. Podczas wydarzenia zaprezentowano profil działania Centrum, przekazano wiele ciekawostek na temat ptaków, ich rozpoznawania, dokarmiania, zagrożeń, które czyhają na nie w mieście, opowiedziano o pracy obrączkarza. W spacerze wzięło udział 20 osób.
- Współpraca z Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego - udział w programie „EKOCyfryzacja – partnerstwo na rzecz miast” w roli Sojusznika Zrównoważonego Rozwoju. W ramach projektu 2 edukatorki CIEE spotkały się online z uczniem - uczestnikiem programu, podczas którego przeprowadzono wywiad na temat działalności CIEE. Przedstawiciel CIEE uczestniczył również w spotkaniu podsumowującym przedsięwzięcie, podczas którego promowano działalność CIEE.
- W ramach współpracy z Fundacją Oparcia Społecznego FOSA pracownicy CIEE poprowadzili dwa spacerzy przyrodnicze dla podopiecznych Fundacji. Jeden inspirowany grą „Wodny ogród Dolnego miasta” a drugi w Parku Reagana. Łączna liczba uczestników: 28
- W ramach współpracy z ISE Chełm i Garażem na Osowej przeprowadzono trzy warsztaty ze zbijania budek i karmników dla ptaków.
- Zrealizowano terenowy warsztat przyrodniczy na Stogach dla 12 seniorów, jest to kontynuacja współpracy ze Stowarzyszeniem Dobrych Wiadomości.

- 2 przedstawicielki CIEE poprowadziły wykład na temat działalności edukacyjnej CIEE podczas webinaru dla nauczycieli „Eko-logicznie, czyli wokół szóstego kierunku polityki oświatowej państwa”, organizowanego przez Centrum Edukacji Nauczycieli. W szkoleniu online uczestniczyło 72 nauczycieli z województwa pomorskiego.
- Współpraca z Gminą Kolbudy w związku z realizacją konkursu fotograficznego dla seniorów „Na gałązce usiadł ptak”.
- Współpraca z Gdańską Grupą Ceramiczną Nie/Wypaleni – konsultacje merytoryczne - ekspert ornitolog/przyrodnik podczas dwóch akcji Wyjdz do sztuki.
- Spotkano się z Partnerem przy realizacji konkursu Bęc jabłkiem w głowę - Centrum Nauki Experyment, rozmawiano o współpracy i nowych pomysłach na działania
- Osoby chcące wspomóc działanie Pomorskiego Ośrodka Rehabilitacji Ptaków i Drobnych Ptaków OSTOJA mają możliwość przynoszenia do Centrum materiałów potrzebnych do funkcjonowania ośrodka.
- Podjęto współpracę z Radą Dzielnicy Osowa, Garażem i ZDiZ w Gdańsku, w celu stworzenia remizy dla dzikich zwierząt na terenie Parku Chirona.
- W ramach organizowanych prelekcji online na portalu facebook podjęto współpracę z wieloma organizacjami i instytucjami, w celu współorganizacji wybranych wydarzeń, by zapewnić ich szerszą promocję.
- W ramach współpracy z Akwariem Gdyńskim zadeklarowano udział CIEE jako specjalistów w zakresie edukacji przyrodniczej, w projekcie RAINBOW, opracowywanym przez wnioskodawcę z Włoch, składanym w ramach programu Horyzont.
- Korespondencja z Radną Gminy Przywidz o potencjalnej współpracy.
- Korespondencja z Urzędem Miejskim w Rumi o potencjalnej współpracy.
- W ramach współpracy z Wydziałem Środowiska Urzędu Miasta Gdyni doradzano w sprawie regulaminu konkursu ornitologicznego i schronień dla dzikich zapylaczy.
- Podjęto rozmowy z Muzeum II Wojny Światowej na temat współpracy w zakresie edukacji przyrodniczej w roku 2022.
- Kontynuowano współpracę z Polskim Towarzystwem Walki z Mukowiscydozą Oddział w Gdańsku, uczestnicząc w spotkaniu online koordynatorów i partnerów projektu Gdańskie Ogrody Motylowe 2021. Na przyszły rok zadeklarowano chęć realizacji warsztatów „Ogród przyjazny” dla wolontariuszy z partnerskich szkół. W 2021 r. Towarzystwo stworzyło plakat informujący o projekcie, na którym umieszczono logo CIEE.
- CIEE zostało zaproszone m.in. przez Politechnikę Gdańską do udziału w warsztacie dotyczącym projektu Greencoin i tworzenia zielonej waluty dla Gdańska. W spotkaniu uczestniczyły różne podmioty, które mogłyby stać się potencjalnymi partnerami podczas jego realizacji. Autorzy konsultowali swój pomysł, a także zebrali sugestie i propozycje uczestników na temat tego jakie działania mogłyby zostać wykonane w ramach projektu. Wraz z postępowaniem prac nad realizacją, być może Centrum zostanie zaangażowane w to działanie.

- W ramach współpracy z Wydziałem Architektury Politechniki Gdańskiej zadeklarowano udział w roli partnera w projekcie Szkoła Letnia w Wieżycy 2023. Architektura dla miejsca. Identyfikacja i dokumentacja roślinności na obszarze wsi Piotrowo, woj. pomorskie.
- CIEE wsparło i było partnerem wydarzenia „Smaki ziemi zaborskiej. Dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe”, organizowanego przez Katedrę Projektowania Środowiskowego Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej oraz Dom Kultury im. Hieronima Derdowskiego/ Muzeum Ziemi Zaborskiej w Wielu. Wydarzenie wpisało się w obchody 19. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa.
- W ramach współpracy z Stowarzyszeniem Ochrony Sów i Ostoją na portalu fb promowano wydarzenia organizowane przez partnerów w ramach projektów edukacyjnych.
- CIEE było współorganizatorem wydarzenia Krytyki Politycznej - świetlicy w Trójmieście „Epoka człowieka” w formie spotkania z prof. dr hab. Ewą Bińczyk.
- W ramach współpracy z Uniwersytetem Gdańskim dwie studentki Wydziału Biologii odbyły praktykę.

4. Wspieranie merytoryczne i rzeczowe zainteresowanych ekologią

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Jednym z zadań CIEE jest współpraca ze szkołami, organizacjami, instytucjami przygotowującymi inicjatywy o tematyce przyrodniczo-kulturowej, o zasięgu co najmniej międzyszkolnym. W ramach partnerstwa przekazywane są książki i materiały edukacyjno-promocyjne na nagrody dla laureatów. Ze względu na sytuację epidemiologiczną większość konkursów się nie odbyła lub została przełożona na inny termin. Z posiadanych zasobów Centrum wspierało min. Inicjatywy o zasięgu szkolnym i międzyszkolnym, przekazując nagrody o tematyce przyrodniczej laureatom konkursów:

- Urząd Gminy w Kolbudach
- SP nr 8 w Rumi
- SP w Baninie
- SP nr 20 w Gdańsku
- Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej
- SP 35 w Gdańsku
- Sp 35 w Gdańsku

W ramach współpracy z tradycyjną piekarnią w Gdańsku wsparto 3 akcje edukacyjne na portalu społecznościowym, na potrzeby których przekazano kalendarze, worki na pieczywo (informacja o niedokarmianiu ptaków chlebem) i torby bawełniane (z okazji Dnia bez opakowań foliowych).

5. Udział w szkoleniach, kursach i konferencjach:

- Udział w szkoleniu bartniczym we Wdzydzkim PK (7-8 maj);
- Webinar „Bioróżnorodność w mieście” organizowany przez ABRYS;
- Webinar dla edukatorów leśnych i przyrodniczych „Zagraj w przyrodę! Smartfon i mobilne gry terenowe w edukacji przyrodniczej i turystyce, prowadzony przez Good Games;
- Szkolenie „Facebook & Instagram w edukacji przyrodniczej” - 2 osoby;
- Kontynuacja kursu online filmowo-montażowego - 1 os;

- Webinar Zieleń miejska w czasie suszy organizowany przez ABRYŚ;
- Webinar Rośliny inwazyjne organizowany przez ABRYŚ;
- Webinar Zieleń miejska i rekreacja w praktyce organizowany przez ABRYŚ;
- Debata „To nie jest bajka. Rozmowa o kryzysie klimatycznym i naszej o nim opowieści” organizowana przez Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego;
- webinar „Dlaczego śnieg jest ważny”, organizowany przed Edu-arctic;
- debata z okazji Światowego Dnia Mokradeł, organizowana przez bagna.pl;
- webinar Standard ochrony drzew i innych form zieleni w procesach inwestycyjnych organizowany przez Fundację EkoRozwoju
- spotkania online CircularEconomy Club Tricity. CEC Tricity to platforma skupiona dookoła tematu gospodarki o obiegu zamkniętym i umożliwić: poszerzanie wiedzy, wymianę doświadczeń i nawiązywanie nowych kontaktów i współpracy;
- debata online na temat „Wpływ kota domowego na bioróżnorodność”, z udziałem przyrodników;
- webinar ECO-MIASTO 2021 „Środowiskowe wyzwania polskich miast - postulaty do aktualizacji Krajowej Polityki Miejskiej” oraz warsztat – dyskusja na temat „Adaptacja miast do zmian klimatu i zwiększenie wykorzystania rozwiązań opartych na naturze”;
- Konferencja online Sztuka Edukacji Przyroda i Sztuka Ekosystem Przyszłości;
- Rozpoczęcie kursu online Skuteczny Copywriting;
- We wrześniu pracownicy CIEE wzięli udział w Ogólnopolskim Szkoleniu Edukatorów „ED-EK”. Tegoroczna edycja dotyczyła zagadnień związanych z tematyką zero waste;
- 4 warsztaty online w ramach konsultacji programu „Model dostępnego parku przyrodniczego”;
- Webinar na temat prawnych aspektów pomocy dzikim zwierzętom, organizowany przez Ostoję.

EFEKT EKOLOGICZNY DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ CENTRUM INFORMACJI i EDUKACJI EKOLOGICZNEJ w GDAŃSKU w 2021 R.

I. Działania informacyjne

1. Strony i bazy danych prowadzone przez CIEE

- www.ciee-gda.pl - systematyczna aktualizacja, rozszerzenie możliwości newslettera, 190 736 wejść;
- www.poznajemydrzewaikrzewy.pl - promocja nowej wersji programu, działającej także na urządzeniach mobilnych, 88 888 wejść (wzrost o ponad 11 500 wejść, dzięki stałej promocji m.in. w postaci uzupełnianego albumu zdjęć na fb);
- www.roverowa-siec.pl – utrzymanie, 29 766 wejść;
- www.infoeko.pomorskie.pl - 61 156;
- Profil na Facebooku - stała aktualizacja - wzrost liczby odbiorców, duża liczba wyświetleń transmisji online - 3670 użytkowników obserwuje (2729 w 2020 r.).

II. Działania edukacyjne:

1. Warsztaty dla różnych grup odbiorców

A. **Warsztaty dla szkół - grup zorganizowanych - 1 686 osób (planowano min. 1650 osób)**

- Pokazowe warsztaty edukacyjne prowadzone przez zespół CIEE, rozszerzenie oferty - 57 (zamiast planowanych 80) zajęć dla 942 uczniów i 115 opiekunów;
- Pokazowe warsztaty edukacyjne prowadzone przez ekspertów – edukatorów zewnętrznych - 30 zajęć, udział 568 uczniów i 61 nauczycieli.

B. **Warsztaty dla indywidualnych odbiorców - nauczycieli, edukatorów, dorosłych... - łącznie 81 wydarzeń edukacyjnych (zamiast planowanych 58)**

- Warsztat „A co Ty możesz zrobić dla bioróżnorodności?”, stworzenie remizy;
- Warsztat dla nauczycieli i edukatorów „Bajki z dna Bałtyku”;
- Warsztat terenowy dla nauczycieli i edukatorów „Kamienie z Północy”.
- Warsztat „Wykorzystywanie mediów społecznościowych w edukacji oraz promocji jednostki samorządowej/organizacji pozarządowej” dla przedstawicieli instytucji i organizacji aktywnie edukujących przyrodniczo w mediach społecznościowych;
- Warsztat terenowy dla nauczycieli i edukatorów oraz osób prowadzących wyprawy terenowe „Z przyrodą nam po drodze - nawet, gdy jest trudno”;
- 7 (zamiast planowanych 2) warsztatów rodzinnych „Zmontuj ptakom budkę/karmnik!”;
- Cykl warsztatów dla seniorów „Dojrzały smak przygody” - 19 warsztatów (zamiast planowanych 15);
- „Rysowanie na ekranie”, cykl 7 prelekcji on line”;
- Spotkania czwartkowe” - zamiast planowanych 12 odbyło się aż 15 spotkań , w tym 5 terenowych, 3 stacjonarne oraz 7 online;
- Prelekcja dla nauczycieli i edukatorów przyrodniczych „Jak mówić, żeby nas słuchano?”;
- Cykl spotkań przyrodniczo-podróżniczych CIEEkawi świata - 4 spotkania, w tym 3 online;
- 4 Rodzinne warsztaty „NATURALnie przygoda”;
- Cykliczne akcje „Kto z karmnika ziarno wyjada?” - 7 spotkań (zamiast planowanych 5);
- Warsztat „Jak się żyje w mieście...jeżom”;
- 2 warsztaty terenowe „Niezłe ziółko”;
- Debata online „Kot domowy?” w zamian za warsztat NATURALnie o ogrodach;
- Worki z nadrukiem - 792 szt. (zamiast planowanych 500);
- Plakaty - 1 000 szt. w dwóch formatach

Dodatkowo, poza planami:

- akcja edukacyjno-promocyjna „Akcja Wielkanoc - NATURALnie jajo”
- spacer przyrodniczy „Rola drzew w krajobrazie” – Dzień Krajobrazu
- Tropami zwierząt – galeria rysunków na fb
- Projekty graficzne 6 plansz edukacyjnych
- Warsztat z tworzenia woskowijek podczas Szkolenia Edukatorów EDEK

- Cykl postów na fb z filmikami „Zimowe geospotkania”

Dodatkowo, w ramach współpracy z Partnerami:

- Wsparcie działań parków krajobrazowych (udział w monitoringach przyrodniczych i współpraca w zakresie edukacji) oraz monitoring budek lęgowych dla ptaków na terenie Hevelianum
- 4 warsztaty terenowe i spacerzy przyrodnicze
- Prelekcja o działaniach CIEE podczas webinaru dla nauczycieli z całego województwa
- Wywiad o działaniach CIEE w ramach programu „EKOcyfryzacja – partnerstwo na rzecz miast”

2. **Konkursy** – 3 (zamiast planowanych 2) konkursy wojewódzkie oraz 2 konkursy o zasięgu Trójmiasto i gminy ościenne - 463 uczestników, dodatkowo organizowano mini-konkursy na portalu społecznościowym fb, liczba uczestników nie ujęta w statystykach.

3. Akcje edukacyjne

- Stoiska edukacyjne podczas pikników organizowanych przez inne instytucje i organizacje - 2 akcje plenerowe „Nie wypaleni” na terenie Stoczni, bazarek naukowy w Experymentach i „wirtualny” udział w akcji Viva Oliwa.
- Wystawy - 2 ekspozycje o tematyce przyrodniczej (fotograficzna i ceramiki)

4. **Wspieranie merytoryczne i rzeczowe** aktywnych w propagowaniu postaw pro środowiskowych - 10 konkursów i działań prośrodowiskowych, realizowanych w partnerstwie z CIEE.

5. **Konferencje, szkolenia pracowników Centrum** - poszerzenie wiedzy pracowników Centrum.

W 2021 roku z oferty edukacyjnej Centrum skorzystały 37 592 osoby, co znacznie przekracza planowane ok. 27 850 odbiorców.